

Západočeská univerzita v Plzni

Pedagogická fakulta
Katedra výtvarné kultury

Vladimír Boudník
(seminární zápočtová práce)

Alena Vašíčková

P09B0774P, vasikali@student.zcu.cz

Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

1. ročník

Zimní semestr: 2009/10

HVP / Hermenautika výtvarného projevu

Datum vypracování: 13.12. 2009

VLADIMÍR BOUDNÍK (1924 – 1968)

– Aktivní grafika z cyklu *Nekonvenční formáty* - 1962

Vladimír Boudník je postavou, osobností, legendou, která mě nadchla. Seznámila jsem se s ním na střední škole v Hrabalově próze *Něžný barbar*. Můj první zájem o literárního hrdinu se postupně mění v hluboký prožitek, který mám z jeho děl.

Dílo-věc, které jsem si vybrala, je aktivní grafikou z cyklu *Nekonvenční formáty* z roku 1962. Tato kolekce se skládala z děl nepravidelných formátů. Zřejmě vznikaly přímo v prostředí továrny ČKD Trakce a.s., kde autor pracoval. Stejně tak to bylo s většinou z jeho děl. Vznikaly tak, že upravoval odřezky a zbytky různými materiály a následně je tiskl v satinyrce. Značnou část jeho grafik rozesílal přátelům a známým jako doklady svého *explosionalismu*.

Dílo se mi barevně velice líbí. Působí na mě starodávně a zároveň i moderně. Připadá mi, že barvy dílu dominují a jsou hlavním elementem, který utváří jeho atmosféru. První dominantní barvou je barva hnědá, která působí velice přírodně a starodávně. Připomíná klidný, hřejivý domácí krb. Má uklidňující, harmonický vliv.

Druhou dominantní barvou je barva šedomodrá, kterou vnímám naopak chladně a tajemně. Je plná moderní doby. Tento chlad mi připadá nesmírně vzrušující. Příčinu vidím ve svých vzpomínkách, jelikož v zimě jsem prožila úžasná dobrodružství. Zejména na horách, v krajině plné sněhu. Přes velký chlad, který jsem zažívala například při stavbě iglů, jsem byla šťastná. Třetí dominantní barvou je barva bílá, která je plná čistoty a svěžesti. Připadá mi velice čistá a osvobozující. Představuji si pod ní zejména oblaka, která jsou sami o sobě nesmírně vzdušná. Proč mi připomíná bílá tak neskutečnou jemnost a svobodu? Řekla bych, že je to barva „ničeho“, prázdnoty, která je velice jednoduchá a zahrnuje pořádek a řád. Při pohledu na bílou barvu mě nic nevyrušuje, dovoluje mi koncentraci a nevábí smysly. Takový stav mi připomíná čistotu duše, myslí.

Celkově mi dílo připomíná starou budovu, snad i jeskyni, kde probíhal život. Z díla je patrná akce, pohyb, činnost. Masivní rýhy a škrábance vytvářejí trochu i temno, chlad, vzrušení. Jelikož jsem od přírody zvědavá, tato kombinace ve mně vyvolává zájem.

Toto dílo-věc podněcuje mou fantazii a dovoluje mi snít. Při pohledu na dílo sním o nespoutané, nekonečné svobodě. O takové svobodě, se kterou jsem se setkala například v knize od Jacka Kerouacka – *Na cestě*. Hlavní postava cestovala po spojených státech zcela bez závazků, žijící ze dne na den a zažívající různá dobrodružství a úskalí. Boudníkovu dílo-věc mi takováto dobrodružství připomíná.

Fascinující jsou rovněž myšlenky, které Vladimír vložil do (několika) mírových manifestů. Totiž Vladimírek, jak mu říkal jeho přítel Bohumil Hrabal, byl neobyčejně vynalézavým člověkem. Založil směr, který nazval *explosionalismem*. Chtěl lidem ukázat nový, tvořivý způsob vnímání skutečnosti. Pro představu cituji: „Rozhlédněte se kolem sebe! Na špinavou zeď, mramor, léta dřeva .. co vidíte, je Vaše nitro. Nepodceňujte skvrny. Objedte je prstem, překreslete na papír.. zmocňujte se svého nitra.“¹ Řekla bych, že cílem Vladimírových manifestů bylo přimět lidi k hlubokému soucitu a zamyšlení. To bylo zapříčiněno jeho krutými zkušenostmi z války. Tento přístup měl i ke

¹ Galerie hlavního města Prahy - Dům u kamenného zvonu – výstava, 13. srpen – 4. říjen 1992 - *Vladimír Boudník* - 12 s. – ISBN 80-7010-018-4 – V. Boudník – Umění – *Explosionalismus (1.manifest)*, 24. března, 1949 Praha

svým dílům, které jsou plně tajemna. Umění bylo jeho terapií, tuto terapii chtěl ukázat i ostatním lidem. Dokonce sám tvrdil, že jeho dětství bylo duševně nevyrovnané, což se také v tvorbě promítlo. Vladimír říkal: „*Do deseti let jsem byl dobrý na kresbu, pak jsem se ocitl v úplné krizi, že jsem byl do patnácti šestnácti let méněcenný. Měl jsem takovou vnitřní obrazotvornost, že jsem neměl sílu to přenášet na papír.*“²

Vladimír vystřídal za svůj život různé profese, zejména byl vyučeným nástrojářem.

Jeho přátelé hráli v jeho životě důležitou roli. *Po jeho nečekané smrti - sebevraždě - založili „Spolek přátel Vladimíra Boudníka“.* Všichni lidé z jeho okolí z různých vrstev, různě blízcí i známí, z různých míst, se spojili, aby mohlo i po smrti jeho dílo žít dál. Mezi jeho přátele a propagátory patřili zejména: Vladislav Merhaut, Bohumil Hrabal, Jiří Kolář, Ladislav Michálek, Antonín Hartman.. a další.³ Díky tomuto spolku žije dodnes Boudníkova „hermeneutická identita“ v podobě jeho děl i myšlenek.

Jeden čas bydlel Vladimír s Bohumilem Hrabalem na bytě v Praze Libni. Právě toto životní období je zaznamenáno v knize *Něžný barbar*. Líbí se mi, jak výstižně Hrabal popisuje v úvodu Vladimírovu povahu. Dovoluji si citovat:

„Vladimír miloval periferii, miloval stále rozkopané ulice, z jejichž útrob bylo vyrváno potrubí, elektrické vedení a telefony,“ ... „Vladimír miloval vysypané čerstvě pálené cihly a dlaždice jen tak pohozené na hromadách surové hlíny .. tu odhalenou metodu vnitřností velkoměsta a přirovnával ty rozkopané ulice ke své grafice, nacházel vždy ve zmatku tvůrčí postupy ..“ .. „nikdy se nemohl vynadívat na tu odhalenou krásu, ve které chaos má řád.“⁴

Boudníkova postava je znázorněna i v několika filmových prepisech. Důležitým je například černobílý filmový záznam Jaroslava Perglera z roku 1956, který nám umožňuje shlédnout část Vladimírových akcí.

² Galerie hlavního města Prahy - Dům u kamenného zvonu – výstava, 13. srpen – 4. říjen 1992 - *Vladimír Boudník* - 11 s. –ISBN 80-7010-018-4 – V. Boudník, cit.: Alexej Kusák, *Hovory 22 – hovoří Vladimír Boudník, grafik, 43 let*, in: *Výtvarná práce*, roč. XV, 1967, č. 26

³ Galerie hlavního města Prahy - Dům u kamenného zvonu – výstava, 13. srpen – 4. říjen 1992 - *Vladimír Boudník* – 22 s. –ISBN 80-7010-018-4

⁴ HRABAL Bohumil – *Něžný barbar* – 4. vydání – Praha 2000 – úvodní s. - ISBN 80-204-089L-b

Literatura:

HRABAL Bohumil – *Něžný barbar* – 4. vydání – Praha 2000 - ISBN 80-204-089L-b

Dům umění města Brna, *Vladimír Boudník* – pod číslem DPK 395 - Brno 1984

Galerie hlavního města Prahy - Dům u kamenného zvonu – výstava, 13. srpen – 4. říjen 1992
- *Vladimír Boudník* – ISBN 80-7010-018-4

Editor Zdenek Primus, -*Vladimír Boudník mezi avantgardou a undergroundem* – Gallery
2004- ISBN 80-86010-77-5

Aktivní grafika z cyklu Nekonvenční formáty – 1962

zdroj: www.CMVU.cz – vyhledáno 25.10. 2009